

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20544/2023
25.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Смиљковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција, КПЗ Забела, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6134/22 од 11.01.2023. године, у седници одржаној 25.06.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6134/22 од 11.01.2023. године у усвајајућем делу става првог изреке, ставовима другом и трећем изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 21720/20 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати 360.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 300.000,00 динара за претрпљени страх, 950.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности и 250.000,00 динара за душевне болове због наружености, са законском затезном каматом од 16.07.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6134/22 од 11.01.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете исплати за претрпљене физичке болове 200.000,00 динара, за претрпљени стах 170.000,00 динара, за душевне болове због умањења животне активности 950.000,00 динара и због наружености 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од 16.07.2020. године до исплате, а у преосталом делу става првог изреке пресуда је потврђена и жалба тужиоца одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади парничне трошкове од 363.750,00 динара. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка од 33.000,00 динара.

Против обавезујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Међутим, другостепени суд је пропустио да утврди битне чињенице од којих зависи постојање околности које искључују, односно ограничавају одговорност тужене за спорну штету.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело убиство у покушају на казну затвора од 10 година и 6 месеци, коју је издржавао у КПЗ Пожаревац – Забела. Спорна нематеријална штета последица је два догађаја, на дане 17.02.2007. и 03.02.2011. године, у којима је тужилац задобио телесне повреде у контакту са другим осуђеницима. Тужилац је након оба догађаја медицински збринут, а против других осуђеника је покренут дисциплински поступак.

Првостепени суд, на основу одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, као и чланова 12, 13. – 17, 18, 20, 21. и 127. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ бр. 85/05 са изменама) који се примењивао у време штетних догађаја, налази да је вршење службе запослених у заводу било у складу са законском обавезом да организује и обезбеђује сигурност људи и имовине, па пошто нема незаконитог и неправилног понашања, односно пропуста у понашању, нема одговорности тужене државе за спорну штету.

Другостепени суд налази да је првостепени суд погрешно применио меродавно материјално право, имајући у виду подзаконску регулативу садржану у одредбама чланова 8. став 1. тачка 8, 11. и 27. тачке 1, 2, 5. и 7. Правилника о начину вршења службе обезбеђења у установама за издржавање казне затвора („Службени гласник РС“ бр. 30/78). По овим одредбама радник обезбеђења је у вршењу службених задатака дужан да спречава нарушавање кућног реда и дисциплине од стране лица лишених слободе и да открива повреде дисциплине и друге противправне радње учињене од стране ових лица; дужан је да осуђена и притворена лица упозорава на одговорност за повреде или покушај повреде дисциплине, кућног реда, радне дисциплине или правилног односа према службеним лицима, као и осуђеним и притвореним лицима, као и на своја овлашћења да у случају потребе може употребити одговарајуће средство принуде; радник обезбеђења је у обавези да се стара о спровођењу кућног реда, да у сваком моменту зна где се крећу и бораве осуђена, односно притворена лица, односно да зна где се налази поједино лице које му је поверено на чување, да врши надзор над осуђеним, односно притвореним лицем за време шетње, одмора и спавања. Из наведених одредби произлази да уколико се због пропуста у надзору не спречи штета, тужена одговара по основу објективне одговорности. Ове одговорности тужена се може ослободити само за случај да се ради о догађају и радњи штетника (другог осуђеника) који служба обезбеђења није могла предвидети и спречити. Произлази да радње којима је тужиоцу нанета штета не

представљају такве радње које служба обезбеђења у казненој установи није могла предвидети, односно чије последице није могла избећи или отклонити. Из наведених разлога, по оцени другостепеног суда постоји основ обавезе тужене да тужиоцу исплати новчане накнаде за четири спорна вида нематеријалне штете, као последице догађаја по налазима судских вештака.

Основано се ревизијом указује да утврђене чињенице и разлози на којима је пресуда заснована нису довољни за испитивање правилности закључка другостепеног суда о постојању околности које воде искључивој одговорности тужене за спорну штету, посебно имајући у виду да је у одговору на тужбу истакнут приговор подељене одговорности.

Према Закону о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ бр. 85/05, 72/09 и 31/11) који се примењивао у време штетних догађаја, Управа за извршење кривичних санкција, између осталог, организује, спроводи и надзире извршење казне затвора (члан 12. став 1.); Управа је орган управе у саставу Министарства правде Републике Србије (члан 12. став 1.); у Управи постоје, између осталог, казнено-поправни завод и окружни затвор – за извршење казне затвора (члан 13. тачка 1.); у заводима могу постојати, између осталих служби, служба за обезбеђење (члан 18. став 1. тачка 2.); служба за обезбеђење стара се о сигурности људи и имовине у заводу (члан 20. став 1.); служба за обезбеђење је наоружана и униформисана (члан 21. став 1.); са осуђеним се поступа на начин који у највећој мери одговара његовој личности и остваривању програма поступања (члан 32. став 1.); свако мора поштовати достојанство осуђеног. Нико не сме угрозити телесно и душевно здравље осуђеног (члан 65.).

Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78 ... „Службени лист СЦГ“ бр. 17/03) предвиђено је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1.); да се за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину одговара без обзира на кривицу (члан 154. став 2.); да за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави (члан 174.); да се лице ослобађа од одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити (члан 177. став 2.); да се од одговорности лице ослобађа делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете (члан 177. став 3.).

Из наведених одредби произлази да тужена Република Србија одговара за неправилан и незаконит рад Управе за извршење кривичних санкција, као органа у саставу Министарства правде. Имајући у виду законом прописани делокруг надлежности Управе, другостепени суд правилно налази да због специфичности послова завода за извршење казне затвора, пропусти запослених у служби обезбеђења да се старају о сигурности људи и имовине воде објективној одговорности тужене државе за штету.

Побијана пресуда заснована је на утврђеним чињеницама да је спорна штета последица два догађаја – од 17.02.2007. и 03.02.2011. године, у којима је тужилац задобио телесне повреде, као и да је тужилац медицински збринут након ових догађаја. Није разјашњено ком типу припада део завода у ком је тужилац издржавао затворску

казну, како је била организована служба за обезбеђење сигурности људи и имовине, који пропусти ове службе су за последицу имали настанак догађаја у којима је тужилац задобио повреде, какво је било понашање тужиоца према припадницима службе за обезбеђење и осталим лицима на издржавању затворске казне до спорних догађаја, односно у временском периоду између два догађаја у којима је претрпео штету, те како су се остала лица на издржавању казне понашала према тужиоцу. Наведене чињенице су неопходне за извођење закључка да ли је служба обезбеђења могла предвидети, односно спречити штетне догађаје и да ли је тужилац својим радњама изазвао штетне догађаје, односно допринео њиховом настанку и висини штете.

Наиме, тужилац је приликом саслушања на рочишту одржаном 06.02.2014. године изјавио да се често догађало да између осуђеника избију разне туче и свађе, али да се не сећа да ли је он у томе учествовао. У списима се налазе писмене исправе сачињене у заводу поводом спорних догађаја, чију садржину је суд пропустио да утврди и цени приликом извођења закључка о искључивој одговорности тужене за спорну штету.

Пошто је првостепена пресуда донета у току парнице укинута решењем другостепеног суда од 13.05.2020. године, другостепени суд ће чињенице на које је указано утврдити на основу непосредног расправљања у складу са одредбом члана 383. став 4. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 3. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**